

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**

HAVA KALİTESİ YÖNETİMİ

**Canan Esin KÖKSAL; Çevre ve Şehircilik Uzmanı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü**

**İklim Krizi Karbon Ayakizi ve Biz Konferansı
8 Kasım 2023, Kocaeli**

1972

BM İnsan ve Çevre
Konferansı –
Stockholm

Çevresel kaygıların
küresel boyutta ilk
kez ele alınması

1992

BM Rio Konferansı

Birleşmiş Milletler İklim
Değişikliği Çerçeve
Sözleşmesi (UNFCCC)
-İklim Değişikliğinin ANAYASASI-
(Yürürlük 1994)
(Taraf Olmamız 2004)

2000

BM Küresel İlkeler
Sözleşmesi

Milenyum (binyıl)
Sürdürülebilir Kalkınma
hedefleri
(sadece gelişmiş
ülkeler)

2019

Avrupa Yeşil
Mutabakatı
İlanı

'Ortak
Geleceğimiz'
başlıklı Bruntland
Raporu

'Sürdürülebilir
Kalkınma Kavramı'

1987

Kyoto Protokolü
(COP3)
(Yürürlük 2005)
(Taraf Olmamız 2009)

«Çerçeve Sözleşmenin 2020
yılına kadarki uygulama
aracı»

1997

Paris İklim Anlaşması (COP21)
(Yürürlük 2016 –İmza Yeter Sayısı)
(Fili Yürürlük Kasım 2020)
(Taraf Olmamız 2021)

«Çerçeve Sözleşmenin 2020 yılından
sonraki uygulama aracı»

2015

Uluslararası Emisyon Politikaları

- Paris İklim Anlaşması (R.G. 29 Ekim 2021)

- 2053; Net Sıfır Seragazı Emisyon Hedefi
- Tüm Sektörlerde Emisyon Azaltımı (Sanayi, Enerji, Ulaşım, Tarım)
- Temiz Enerjiye Geçiş

- Yeşil Mutabakat Eylem Planı (C.K. 2021/15)

- Tüm İlgili Politika Alanlarında Yeşil Dönüşümü Desteklemek
- Daha Sürdürülebilir, Kaynak-etkin ve Yeşil Ekonomiye Geçiş

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Sürdürülebilir Kalkınma İçin
KÜRESEL AMAÇLAR

Birleşmiş Milletler Uzun Menzilli Sınır
Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi ve
EMEP Protokolü

Hava Kirleticileri Ulusal Emisyon
Envanteri ve Bilgilendirici Raporu
(IIR)

Protecting the air we breathe:
10 years of successful cooperation under the
Convention on Long-range Transboundary

INTERNATIONAL DAY OF CLEAN AIR FOR BLUE SKIES

İcra Organı, Yürütme Kurulu,
Görev Gücü ve Çalışma
Gruplarında temsil yet

Uluslararası
Temiz Hava Günü
7 Eylül

Avrupa Yeşil Mutabakatı; Unsurlar

Geçişin finanse
edilmesi

Temiz, uygun fiyatlı ve
güvenli **enerji** sağlamak

Temiz ve **döngüsel ekonomi**
için endüstriyi harekete
geçirmek

Enerji ve kaynakları verimli bir
şekilde **inşa etmek ve yenilemek**

**Küresel bir
aktör** olarak
AB

AB'nin 2030 ve 2050 **iklim
hedefini** artırmak

Sürdürülebilir ve akıllı
hareketliliğe **geçiş**i hızlandırmak

Kimseyi **geride bırakmamak**
(Sadece Geçiş)

Araştırmayı harekete
geçirmek ve **yeniliği**
teşvik etmek

Zararsız bir çevre için **sıfır
kirlilik**

Ekosistemleri ve **biyolojik
çeşitliliği** korumak ve eski
haline getirmek

"Çiftlikten Çatala": adil, sağlıklı ve
çevre dostu bir **gıda sistemi**

Avrupa **İklim
Paktı**

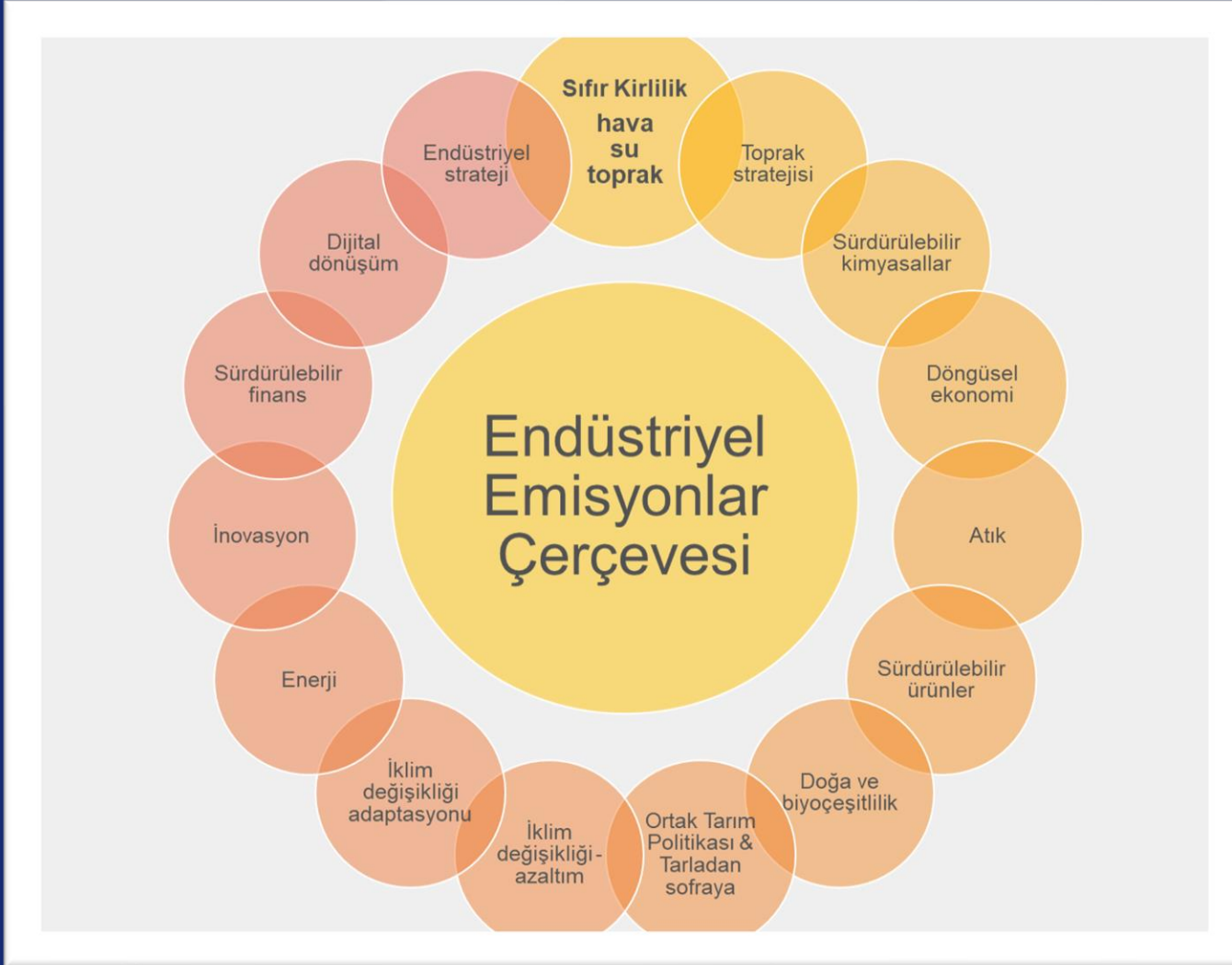
Hava Kalitesi Mevzuatı

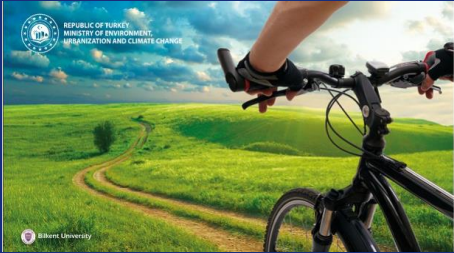

Hava Kalitesi Mevzuatı; Endüstriyel Emisyonlar

Kentsel Ulaşım; Aktif Hareketlilik ve Mobilite

- Egzoz Emisyon Ölçümü Takip Sistemi ile 2022 yılında **10.145.523** aracın egzoz gazı emisyon ölçümü gerçekleştirilmiştir.
- **Egzoz Elektronik Denetleme Sistemi (EGEDES)** geliştirilmiştir.
- **Şehirlerarası Bisiklet Yolu Master Planı ve Yeşil Veri Portalı** hazırlanmıştır.
- **557 km** bisiklet yolu yapım işi için finansal destek sağlanmıştır.
- Sakarya-Sapanca'da **16 km** ilk şehirlerarası bisiklet yolu yapımına başlanmıştır.
- Mikromobilite kapsamında **e-skuter kullanımına yönelik** esaslar belirlenmiştir.
- Mikromobilite yaygınlaştırılarak **Düşük Emisyon Alanı** belirleme çalışmaları yürütülecektir.

HAVA EMİSYONLARI YÖNETİMİ

HAVA EMİSYON YÖNETİM HEY PORTALI

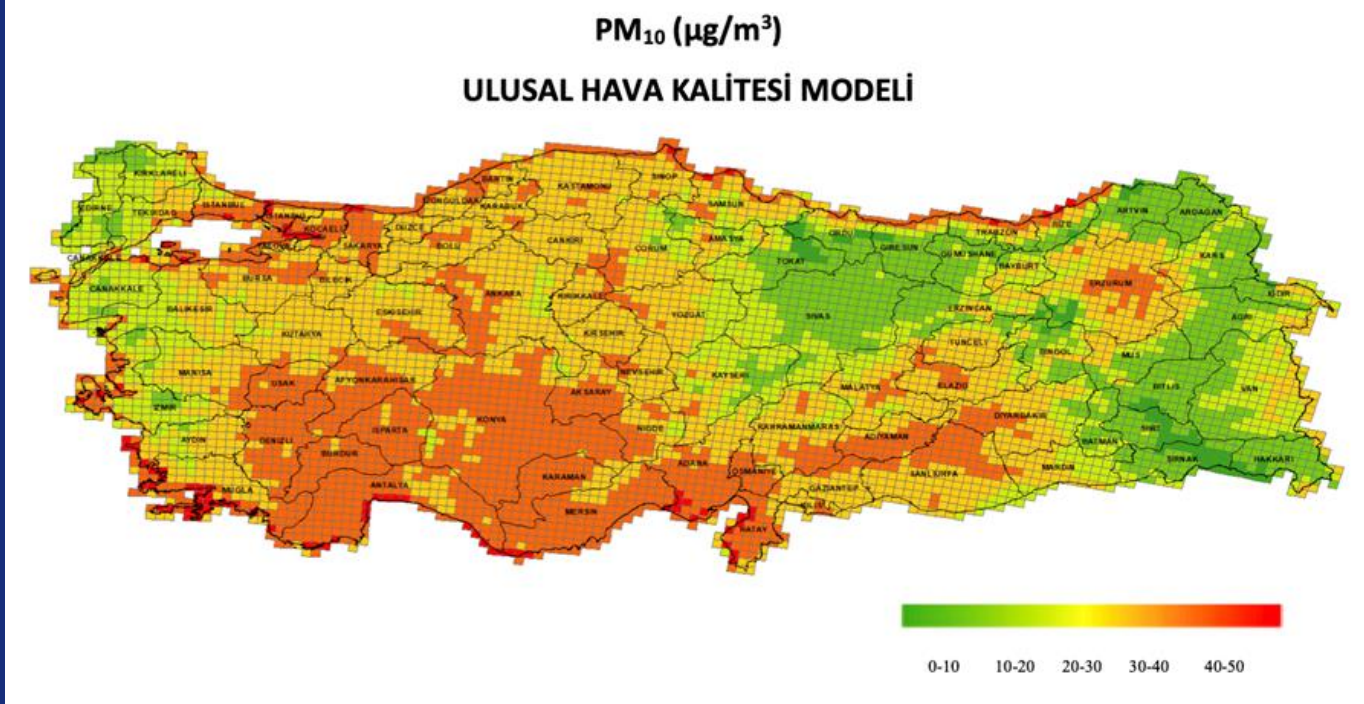
Stratejik hava kalitesi haritaları

Noktasal, hareketli ve alansal kaynaklar; yakıtın yaşam döngüsü, elektronik belge yönetimi ile tasarruf

Bölgesel ve yerel modelleme, haritalama, km² ölçeğinde işlemler

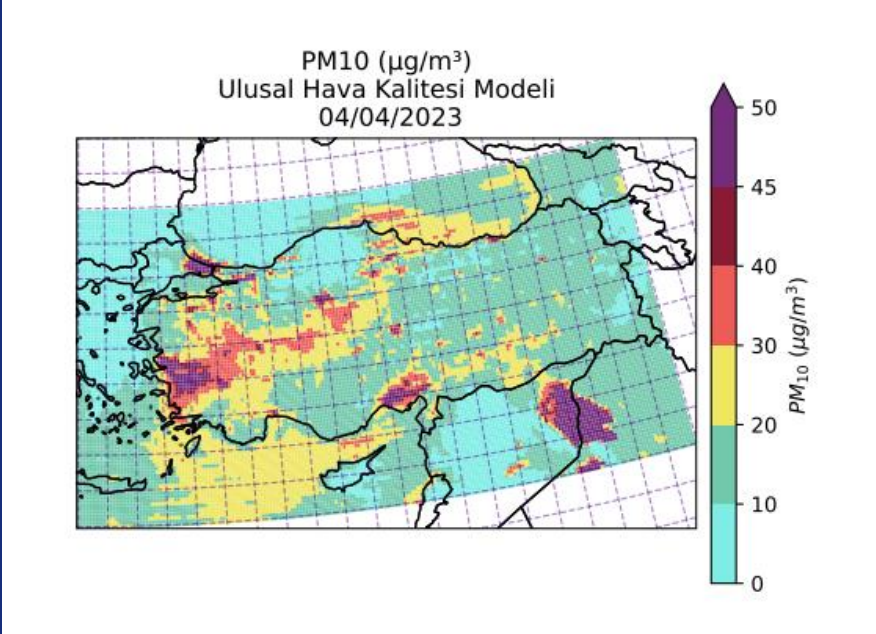
Elektronik emisyon veritabanında, 12.000'den fazla sanayi tesisi ve beraberinde 60.000'den fazla baca bilgisi kaydı

Bakanlık nezdinde Operasyonel olarak işletilen teknik veri merkezi

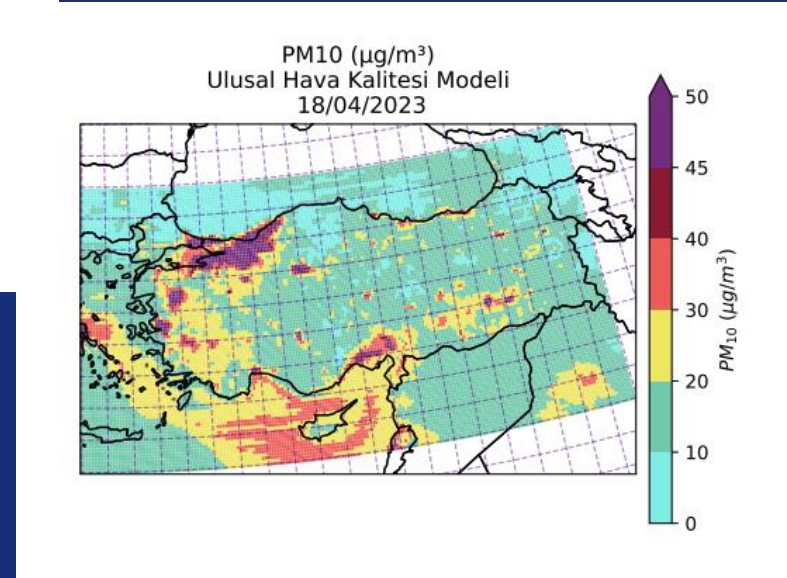

İlçe düzeyinde 150 farklı parametre

Bakanlık sunucularında Operasyonel Merkez aracılığıyla günlük hava kalitesi tahmini

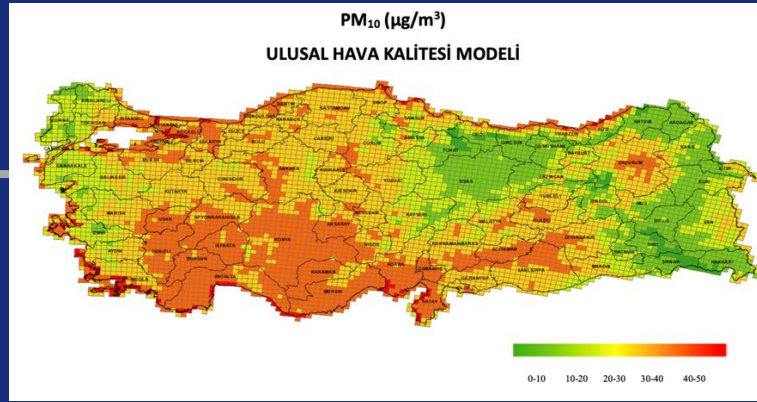

Veri

- Karar Destek Araçları
- Mezo ve mikro ölçek dönüşümleri
- Veri işçiliği

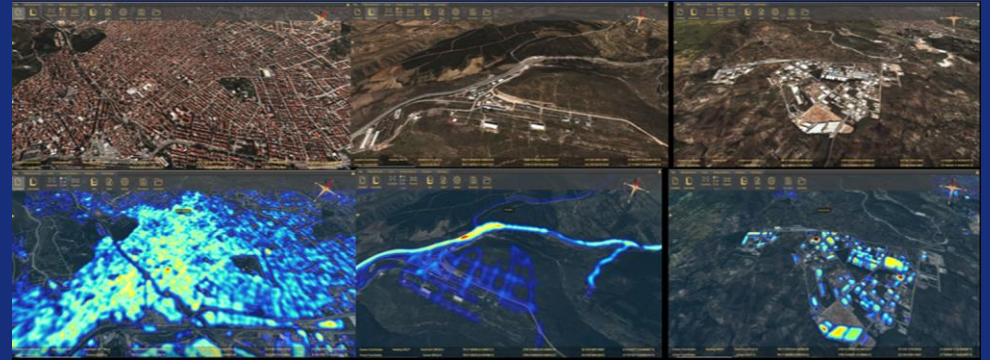
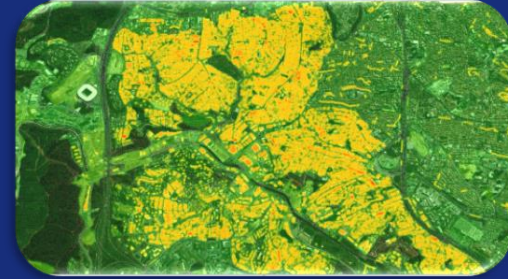
Entegrasyonlar

- HEY Portalı
- Web Servisleri

- Kentlerde hava kalitesi yönetimi için öncelikli mahallelerin belirlenmesi; sağlık indeksi çalışmaları
- Yüksek çözünürlükte hava kirliliği kaynaklarının tespiti
- Günlük hava kalitesi tahminleri
- Emisyon azaltım senaryo analizleri
- Kaynak bazlı önlemler
- Politika Hazırlayıcılara karar destek çözümleri
- Yerel yönetimlerle etkin işbirliği

- Emisyon verisi; kaynaklar
  - Sanayi
  - Trafik
  - Isınma (yakıt, bina)
- Hava Kalitesi modelleme
- NEFES 3 Boyutlu yazılımı ile sokak seviyesinde haritalama
- Önlem önerileri
  - Kısa vadeli önlemler
  - Orta/uzun vadeli önlemler
  - İl Emisyon Yönetim Raporları

Hedefler

Kent ölçeğinde hava kalitesi haritalarının üretilmesi

Veri Modelleme

Mikro ölçekte veri modelleme
Karar destek sistemi

Vatandaş odaklı

Vatandaş odaklı hava kalitesi yönetimi

Üç boyut teknolojisi

Tüm Türkiye; tüm şehirlerde haritalama

Web tabanlı uygulama ve arayüz kolaylığı

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

*İlginiz için
Teşekkür ederim*

cesin.koksal@csb.gov.tr

